

STUDIUL PRIVIND SITUAȚIA ȚĂRII ÎN CEEA CE PRIVEȘTE CEREREA ȘI OFERTA DE BIOCOMBUSTIBILI SOLIZI

Analiza evoluției prețurilor
la biocombustibili
solizi în anii 2019-2021

MINISTERUL ENERGIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

Agenția pentru eficiență energetică

Finanțat de
Uniunea Europeană

CUPRINS

Introducere	3
Analiza producției de biocombustibili solizi	4
Analiza consumului de biocombustibili solizi	8
Probleme confruntate	11
Analiza constrangerilor legale	17
Analiza evoluției prețurilor la biocombustibili solizi	20

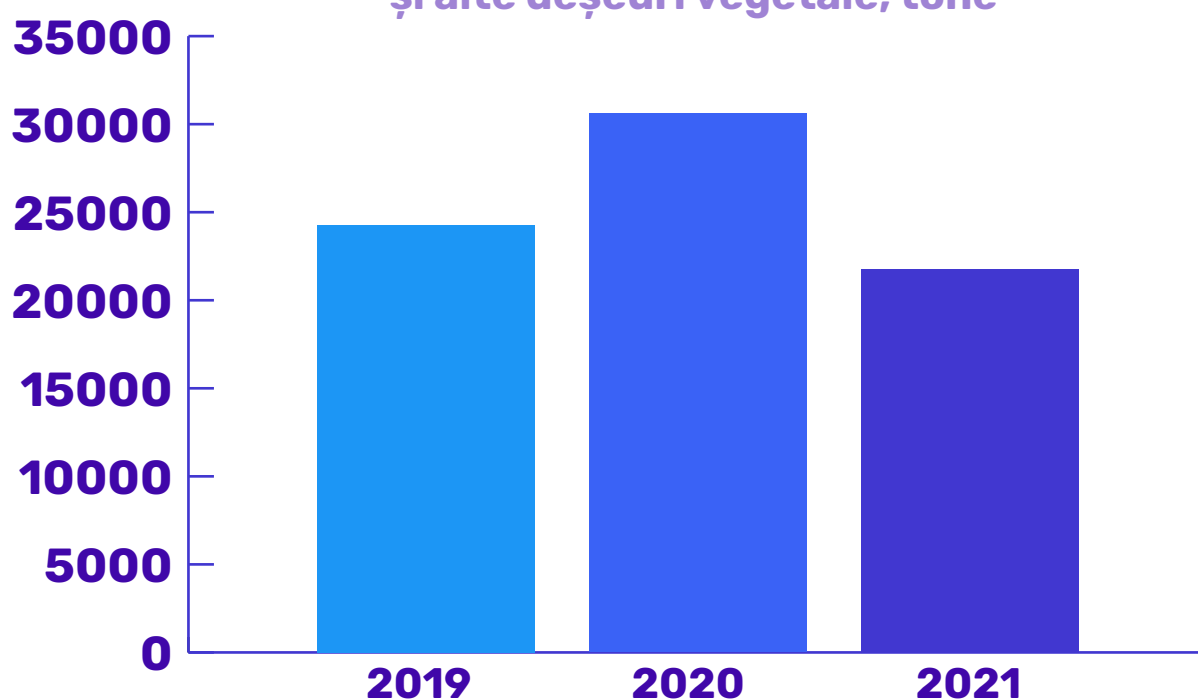
Bazele sectorul de biocombustibili solizi din Republica Moldova au fost stabilite în perioada anilor 2012-2017 când, printr-o abordare multidimensională au fost implementate mai multe proiecte menite să creeze o piață a biocombustibililor solizi. Astfel, în anul 2017, în Republica Moldova, exista o cerere de biocombustibili solizi sub formă de pelete și brichete asigurată de aproximativ 320 instituții publice și peste 1200 de consumatori casnici, existau peste 70 de producători de biocombustibili solizi, exista un laborator pentru verificarea calității biocombustibililor solizi, existau programe de instruire pornind de la copiii din școli până la operatorii centralelor de biocombustibili solizi. După anul 2018 sectorul de biocombustibili solizi a cunoscut o recesiune, aceasta fiind influențată de mai mulți factori precum: prețul foarte mic la gazele naturale, cadrul instituțional precar menit să asigure continuitatea inițiativelor lansate, lipsa sprijinului politic etc. Criza energetică care afectează Republica Moldova începând cu toamna anului 2021 a evidențiat importanța dezvoltării sectorului de biocombustibili pentru economia națională, dar și din punct de vedere al securității energetice. Totodată, aceasta a demonstrat necesitatea dezvoltării necondiționate a acestui sector în situația în care aprovizionarea stabilă cu resurse energetice a țării rămâne o provocare.

1. Analiza producției de biocombustibili solizi

Pentru o analiză mai obiectivă a producției de biocombustibili solizi în Republica Moldova a fost aplicată o abordare mai complexă în ceea ce privește sursele și modalitatea de colectare a datelor. În acest sens au fost obținute date de la Biroul Național de Statistică (BNS), Serviciul Vamal și au fost realizate interviuri cu producătorii de biocombustibili solizi. La fel, a fost organizat un focus grup cu instituțiile publice ce dețin centrale pe biocombustibili solizi, în cadrul căruia au fost discutate problemele cu care se confruntă aceștia, dar și direcțiile prioritare de soluționare ale acestora.

În baza datelor oferite de BNS referitor la producția de biocombustibili solizi în perioada 2019-2021 a fost obținut graficul din figura 1.

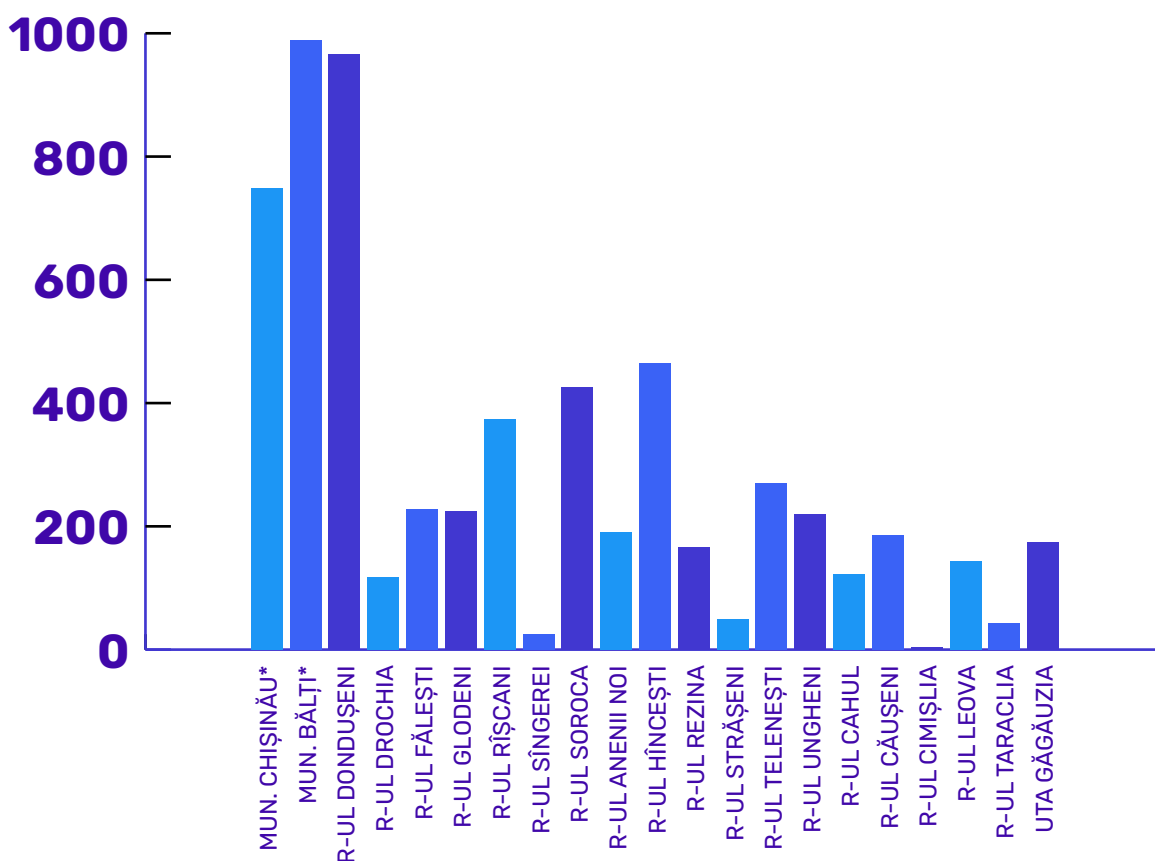
Fig.1 | Producția de brichete și peleți din lemn și alte deșeuri vegetale, tone

Se observă că datele oficiale arată un volum de producție ce variază între 21.7 mii tone în anul 2021 și 30.6 mi tone în anul 2020, media pentru perioada analizată fiind de 25.5 mii tone.

Totodată, producția de biocombustibili solizi a fost analizată și în profil teritorial, rezultatele fiind prezentate în figura 2.

Fig.1 | Producția de brichete și pelete din lemn și alte deșuri vegetale în profil teritorial în anul 2021, tone

* În cazul municipiilor Chișinău și Bălți volumul trebuie de înmulțit la 10 pentru a determina producția reală.

Datele privind producția de brichete și pelete în profil teritorial scot în evidență un volum mai mare produs în mun. Bălți, aproximativ 9888 tone în anul 2021. Acest lucru este explicat prin faptul că în mun. Bălți activează unul din antreprenorii cu cea mai mare capacitate de producție care utilizează în calitate de materie primă coji de floarea soarelui din producția proprie. Tot în zona de nord se evidențiază raionul Dondușeni cu o producție de 965.6 tone în anul 2021, în restul raioanelor, cu excepția mun. Chișinău unde se înregistrează un volum de 7490 tone, volumul de producție este sub 464.4 tone. Trebuie de menționat faptul că în unele raioane în care BNS prezintă lipsa producției de biocombustibili solizi, activează totuși producători, prin urmare există anumite rezerve în privința calității datelor furnizate de BNS.

Pentru a completa imaginea de ansamblu, privind situația pe piața de biocombustibili solizi, au fost analizate și datele privind volumul de biocombustibili importați și exportați, oferite de către Serviciul Vamal. Datele pentru perioada 2019-2021 sunt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1 | Situația privind importul și exportul de biocombustibili solizi.

Perioada	Importuri			Exporturi
	Pelete, tone	Brichete, tone	Total, tone	Pelete, tone
2019	1665	3792	5458	287
2020	1891	1169	3060	155
2021	2427	1954	4380	
Media	1994	2305	4299	221

¹ În grafic această cifră este reflectată de 10 ori mai mică din considerente de scară.

Datele analizate arată un volum mediu de biocombustibili solizi importați în perioada 2019-2021 de 4299 tone, dintre care 2305 tone reprezintă brichete, iar 1994 tone de pelete. Volumul mediu de biocombustibili exportat în această perioadă constituie 221 tone și este reprezentat doar de pelete. Considerând volumul mediu de biocombustibili solizi produși în țară, în perioada analizată, împreună cu importurile și exporturile, constatăm un volum mediu pe piață de aproximativ 29.57 mii tone. Ponderea volumului de biocombustibili solizi importați fiind de 14.4%. În același timp, ponderea volumului de biocombustibili solizi exportat din volumul mediu produs în perioada analizată este practic neglijabil fiind de aproximativ 0.87%. Dacă să analizăm balanța comercială în unități fizice pentru acest tip de produs constatăm că predomină nemijlocit importurile de biocombustibili solizi, diferența fiind de 4078 tone.

În urma interviurilor realizate cu producătorii de biocombustibili s-a stabilit că în anul 2021 au activat aproximativ 30 de producători. Capacitatea de producție anuală a acestora variază de la 100 tone până la 5 mii tone.

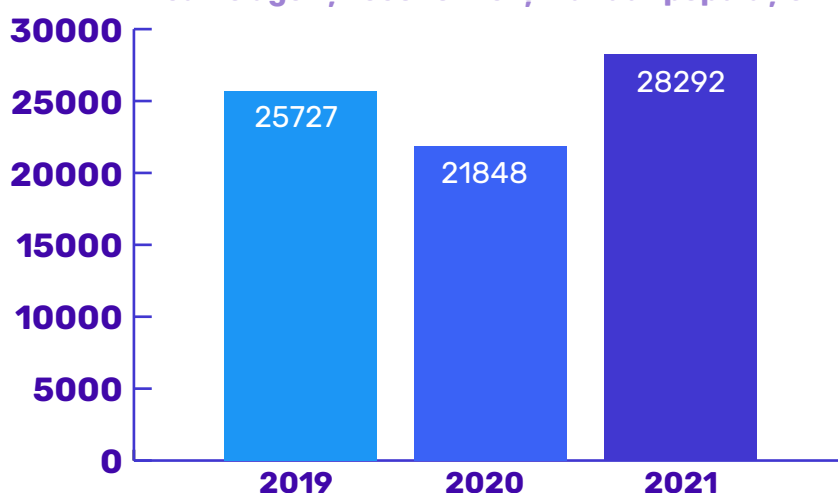
Divizând volumul de biocombustibili solizi produs în anul 2021 la numărul de producători reies câte 725 tone la un producător. Aceste date sugerează despre caracterul minuscul al afacerilor pe care le desfășoară producătorii de biocombustibili din RM. O afacere în acest domeniu ar putea fi considerată motivantă în cazul unei

productivități anuale de minim 1000 tone de biocombustibili solizi. Pornind de la aceste date constatăm că în general predomină producătorii mici pentru care această afacere este sezonieră și nu neapărat una prioritară. Considerând aspectele legate de aprovizionare cu materie primă, dar și ale pieței de desfacere se evidențiază dezvoltarea naturală a pieței prin creșterea unor producători regionali și dispariția producătorilor mici, necompetitivi, fapt explicat și de reducerea în jumătate a numărului de producători activi în 2021 comparativ cu 2017.

2. Analiza consumului de biocombustibili solizi

Pentru analiza consumului de biocombustibili solizi, de asemenea a fost adoptată o abordare complexă din perspectiva surselor și modalității de colectare a datelor. În calitate de surse primare privind consumul de biocombustibili solizi au fost utilizate datele oferite de BNS, figura 3.

Fig.3 | Volumul de biocombustibili solizi consumat de către agenții economici și vândut populației

Conform datelor prezentate de BNS se constată un volum minim de 21.8 mii tone consumat în anul 2020 și maxim de 28.3 mii tone consumate în anul 2021, rezultând o medie de 25.3 mii tone pe 3 ani.

În urma analizei informațiilor prezentate de către Agenția pentru Eficiență Energetică (AEE) din Republica Moldova cu referire la consumatorii de biocombustibili solizi, instituții publice și gospodării casnice s-a identificat un număr de 265 de instituții publice care dispun de centrale termice pe biocombustibili solizi însumând o capacitate totală de 57 MW și 1159 de gospodării casnice care dispun de centrale pe biocombustibili solizi cu o capacitate totală de 26.2 MW.

Trebuie luat în considerare că există o parte din gospodăriile casnice care dispun de centrale ce activează pe bază de biocombustibili solizi și utilizează lemne în loc de brichete. La fel există gospodării casnice care utilizează brichete în calitate de combustibili. Astfel aceste volume vor fi considerate echivalente și nu influențează semnificativ consumul de biocombustibili.

Un alt aspect important care trebuie menționat este faptul că o bună parte din instituțiile publice care dispun de centrale pe biocombustibili solizi dispun și de centrale pe gaze naturale, iar în perioada de analiză a datelor au folosit centralele pe gaze naturale ca sursă primară sau secundară de producere a energiei termice. Din aceste considerente vom opera cu datele estimate privind consumul de biocombustibili. Reieșind

din puterea instalată a centralelor pe biocombustibili solizi în instituțiile publice de 57 MW și consumul specific anual de 300 kg/kW obținem un consum mediu anual de 17 mii tone. Totodată trebuie să remarcăm faptul că din numărul total de instituții publice care dețin centrale pe bază de biocombustibili solizi, nu toate au utilizat aceste centrale termice ca sursă principală de încălzire. Prin urmare volumele reale consumate sunt mult mai mici.

În cazul gospodăriilor casnice care însumează un total de 26.2 MW putere instalată, consumul mediu anual ar rezulta în 7.8 mii tone.

Astfel putem estima că la nivel de țară consumul de biocombustibili este de aproximativ 25 mii tone și este comparabil cu volumul mediu de biocombustibili disponibili pe piață, în perioada 2019-2021, de aproximativ 29.6 mii tone. Diferența de aproximativ 18% poate fi explicată prin faptul că consumul real de biocombustibili solizi poate fi diferit față de cel estimat, numărul gospodăriilor casnice care utilizează biocombustibili solizi sub formă de pelete și brichete în realitate fiind mai mare decât cel folosit în calcule. La fel, admitem că un anumit volum de biocombustibili solizi nu este contabilizat oficial de către unii producători.

3. Problemele cu care se confruntă sectorul

În vederea identificării problemelor cu care se confruntă sectorul de biocombustibili solizi din țară au fost organizate o serie de ședințe cu diferite grupuri țintă precum producătorii de biocombustibili solizi, consumatorii casnici, consumatorii instituțiilor publice, administratorii PPP-urilor și experți în domeniu. La fel au avut loc discuții și cu reprezentanții autorităților publice centrale.

Problemele semnalate de către diferite grupuri țintă au fost sistematizate în tabelul de mai jos.

PRODUCĂTORII DE BIOCOMBUSTIBILI SOLIZI

- Dificultăți în diversificarea surselor de materie primă. De la etapa incipientă de dezvoltare a sectorului, producătorii s-au bazat pe câteva surse de bază de materie primă cum ar fi coaja de floarea soarelui, paie și rumegușul de lemn. Ulterior prețul acestor tipuri de materie primă a crescut considerabil, ceea ce a influențat direct prețul produsului finit și competitivitatea lui pe piață. Identificarea altor surse de materie constituie o provocare, în situația în care industria lemnului în RM nu este dezvoltată, iar înființarea plantațiilor pentru producerea biomasei este dificilă.
- Necesitatea dotării agenților economici cu utilaje de colectare și pregătire a materiei prime. În prezent există potențial de valorificare a biomasei rezultate în urma curățirii viței de vie și livezilor, însă sunt necesare surse de finanțare pentru procurarea echipamentului de colectare și procesare primară de care aceștia nu dispun.
- Capacitățile financiare și administrative ale agenților economici sunt insuficiente pentru a gestiona situația diversificării surselor

de materie primă. Situația financiară a agenților economici a fost afectată de creșterea prețului la materia primă, prin urmare aceștia nu dispun de mijloace financiare pentru dezvoltarea plantațiilor energetice sau stabilirea altor surse de materie primă.

- Costuri mari ale surselor de finanțare sub formă de credite, care la moment au dobânzi exagerate și care nu pot fi acoperite. În acest sens ar fi necesare programe de finanțare la rate acceptabile și neimpozitarea profitului reinvestit.
- Autoritățile publice locale, întreprinderile de stat de profil și alte entități ale statului care, în urma activității, generează deșeuri din biomasă și de regulă nu o transmit pentru procesare, dar o transportă la groapa de gunoi sau este arsă la locul depozitării. Acest lucru se întâmplă, deși legislația prevede reciclarea/valorificarea corespunzătoare a deșeurilor.
- Lipsa unui centru de consultanță tehnică pentru mentenanța utilajelor de producere a brichetelor și peletelor. În prezent fiecare producător trebuie să soluționeze problemele de mentenanță, reparație și deservire tehnică a instalațiilor de producere a biocombustibililor solizi în mod individual și de cele mai multe ori apelând la companii din străinătate. Dezvoltarea unui centru specializat în țară ar reduce considerabil cheltuielile legate de aceste operațiuni.
- Lipsa unei platforme electronice pentru plasarea ofertelor de vânzare a biocombustibililor. În lipsa unei asemenea platforme atât producătorilor cât și consumatorilor le este dificil să stabilească contacte.
- Instituțiile publice au posibilitatea să încheie contracte directe cu unele companii care nu neapărat sunt producători, de multe ori la prețuri mai mari decât le oferă producătorii autohtoni. În aceste situații există riscul de corupere în procesul de contractare.

- Lipsa specialiștilor ingineri cu studii în domeniul utilajelor de producere a biocombustibilului solid. Lipsa specialiștilor calificați reprezintă o problemă serioasă cu care se confruntă producătorii de biocombustibili solizi care pierd din eficiență din cauza unei fluctuații mari a personalului, ce nu reușește să facă față cerințelor necesare gestionării corespunzătoare a utilajului.
- Legislația cu privire la deșeuri nu este aplicată, iar biomasa de regulă este arsă sau aruncată la groapa de gunoi ceea ce contravine legislației în vigoare. Situația dată stagnează în lipsa unor instrumente și mecanisme de verificare și penalizare în cazul contravențiilor.
- Plantațiile cu ciclul scurt de tăiere (plantații energetice) sunt costisitoare și greu de înființat din cauza costurilor mari și inaccesibilității terenurilor de pământ. În prezent cadrul legal nu stimulează crearea plantațiilor cu ciclu scurt de tăiere care ar constitui o sursă sigură de materie primă pentru producătorii de biocombustibili solizi.
- Informarea insuficientă a populației, sectorului rezidențial cu privire la biocombustibilul solid, tipurile, caracteristicile, dotările tehnice pentru arderea biocombustibilului, beneficii. Acest lucru se întâmplă din cauza promovării insuficiente a biocombustibililor solizi, inclusiv din cauza capacităților slabe ale producătorilor.

CONSUMATORI INSTITUȚII PUBLICE

- Există problema disponibilității mijloacelor financiare pentru procurarea biocombustibililor. Bugetul pentru sezonul de încălzire este aprobat cu un an înainte și nu corespunde realității economice la moment. Prețul brichetelor și al peletelor este cu mult mai mare decât a fost estimat la momentul aprobării bugetului.
- Există o problemă la nivelul procesului de bugetare în instituțiile educaționale cu puțini copii. Bugetul instituțiilor educaționale secundare se calculează în funcție de numărul de copii, deși clădirea necesită a fi încălzită integral, astfel fiind dezavantajate instituțiile educaționale cu puțini copii.
- Există dificultăți în asigurarea confortului termic în clădiri. Acest lucru se întâmplă din cauza sistemelor de termoficare vechi și pierderilor mari de energie.
- Instituțiile întâmpină dificultăți în gestionarea tehnică a centralelor termice. Acest lucru este specific în mod special instituțiilor din localitățile mici unde este foarte dificil de identificat personal calificat în acest sens.
- Salariile mici ale operatorilor centralelor termice. Acestea nu motivează operatorii să se angajeze la centralele ce activează pe bază de biocombustibili solizi comparativ cu cele pe gaz unde efortul este considerabil mai mic.
- Nu toate instituțiile dispun de depozite pentru biocombustibili solizi, iar construcția/amenajarea acestora conform cerințelor normative implică cheltuieli financiare de care instituțiile nu dispun. Existența acestor depozite le-ar permite instituțiilor publice să procure și să facă stocuri de biocombustibili atunci când prețul este mult mai accesibil.

- Companiile de asistență tehnică nu sunt interesate să vină la distanțe mari pentru intervenții relativ mici, prin urmare instituția nu poate să folosească centrala.
- Calitatea proastă a biocombustibililor solizi. La moment nu există un laborator funcțional, acreditat care ar putea verifica calitatea biocombustibililor solizi.

ADMINISTRATORII PPP-URILOR

- Criza energetică a avut un impact direct asupra sectorului de biocombustibili solizi, inclusiv asupra activității PPP-urilor. Acest lucru s-a răsfrânt asupra cheltuielilor operaționale și cele legate de materia primă.
- Majorarea prețurilor constituie o problemă din cauză că instituțiile nu au bugetate aceste sume. Prin urmare la etapa de prestare a serviciilor, agenții economici care administrează PPP-urile trebuie să presteze servicii neavând certitudinea achitării acestora.
- Există unele divergențe legate de asigurarea confortului minim necesar în cadrul instituțiilor. Din cauza pierderilor mari de energie crește consumul și sunt necesare cheltuieli mai mari din partea instituțiilor care încearcă să reducă volumul de energie consumată chiar și în detrimentul confortului termic. Acest lucru având impact asupra veniturilor planificate ale agenților economici.

CONSUMATORI CASNICI

- Prețurile mari la biocombustibili. Acest lucru s-a întâmplat pe fondul creșterii inflației în detrimentul creșterii veniturilor.
- Disponibilitate limitată a biocombustibililor. Acest lucru sa întâmplat pe fondul crizei energetice și a incertitudinii privind disponibilitatea gazelor naturale în perioada rece 2022-2023.

EXPERT TEHNIC

- O bună parte din instituții nu dispun de spații de depozitare a întregii cantități de biocombustibili solizi necesari pentru tot sezonul de încălzire. Existența depozitelor le-ar permite instituțiilor publice să procure și să facă stocuri de biocombustibili în perioada anului când prețul este mult mai accesibil.
- Instituțiile întâmpină dificultăți în identificarea companiilor care prestează servicii de mentenanță. Instituțiilor le este dificil să soluționeze problemele tehnice atunci când acestea apar, iar companiile specializate nu sunt interesate să execute unele lucrări care de multe ori sunt minore, însă implică timp și deplasări în locații îndepărtate.
- Lipsește personalul calificat pentru operarea centralelor termice. Acest lucru este specific în mod special instituțiilor din localitățile mici unde este foarte dificil de identificat personal calificat în acest sens.
- Starea tehnică a centralelor este diferită de la caz la caz. Centralele termice care funcționează cu baloți de paie sunt într-o stare tehnică nesatisfăcătoare. Situația este valabilă și în cazul centralelor pe briquete și pelete care nu au fost echipate corespunzător.
- În mare parte biocombustibilul solid lipsește la depozitele instituțiilor publice sau cantitatea lui este foarte mică. Se invocă faptul că biocombustibilul este scump și din cauza variației prețurilor la materie primă și a energiei electrice producătorii nu își exprimă voința de a se angaja în contracte pe termen lung.
- Lipsa cunoștințelor operatorilor duce la defectarea sistematică a centralei și la un consum sporit de biocombustibil. Instituțiilor publice le este dificil să identifice specialiști calificați și responsabili care să gestioneze corespunzător centralele termice. Există posibilitatea ca operatorii să fie instruiți, însă majoritatea instituțiilor nu dispun de mijloace financiare ca să achite instruirea acestora.

4. Analiza constrângerilor legale

Cadrul legal care reglementează sectorul de biocombustibili solizi se limitează la legislația primară existentă precum:

- Legea nr. 10 din 26-02-2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile – include unele prevederi cu privire la calitatea biocombustibililor solizi și stabilește autoritatea națională responsabilă de supravegherea pieței.
- Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 (aprobată prin Hotărâre de guvern nr. 102 din 05-02-2013) - stabilește un obiectiv de 10% de asigurare a cotei de biocombustibil din totalul combustibilului folosit până în anul 2020.
- Regulamentului cu privire la biocombustibilul solid (aprobat prin Hotărâre de guvern nr. 1070 din 27-12-2013) - stabilește noțiunile, clasele și cerințele ce țin de calitate, cerințele privind etichetarea, precum și condițiile de plasare pe piață și supraveghere a produselor din biomasă atât din producția autohtonă, cât și din import, destinate pentru utilizare în gospodăriile și clădirile mici din sectorul rezidențial, comercial și public.

Reieșind din documentele menționate constatăm că la moment cadrul politic la nivel național pe domeniul biocombustibililor solizi este slab dezvoltat și nu reflectă realitățile dar și necesitățile stringente de dezvoltare a sectorului.

Constrângerile legale cu care se confruntă sectorul de biocombustibili solizi au fost analizate din perspectiva dezvoltării acestuia, atât pe partea de producere cât și consum. Ca sursă primară de informare și documentare au fost constituite focus-grupurile împreună cu instituțiile publice consumatoare de biocombustibili solizi și producătorii de biocombustibili solizi.

Constrângerile identificate cu posibile soluții au fost sistematizate în tabelul 2.

Tabelul 2 | Analiza constrângerilor de ordin legal și soluțiilor.

N/o	Constrângeri de ordin legal	Soluții
1	Operatorii centralelor pe biocombustibili solizi sunt tarifați la același nivel ca și operatorii centralelor pe gaze naturale, în pofda unui volum de lucru și efort considerabil mai mare.	Ajustarea nivelului de tarificare pentru operatorii centralelor pe biocombustibili solizi, pentru a face mai atractive aceste locuri de muncă.
2	Plantațiile cu ciclu scurt de tăiere (plantațiile energetice) sunt tratate din punct de vedere legal ca și pădurile, fapt ce pune în dificultate colectarea biomasei.	Ajustarea codului silvic prin introducerea unui statut separat de reglementare a plantațiilor cu ciclu scurt de tăiere.
3	Producătorii de biocombustibili solizi nu pot accesa terenuri pentru crearea plantațiilor cu ciclu scurt de tăiere (plantații energetice).	Implicarea autorităților publice centrale cum ar fi APP și Ministerul Mediului. Ajustarea codului funciar.
4	În clasificatorul activităților din economia Moldovei nu se regăsește activitatea de producere a biocombustibililor solizi.	Completarea clasificatorul activităților din economia Moldovei cu activitatea de producere a biocombustibililor solizi.
5	Nu este funcțional mecanismului de obligare a producătorilor de deșuri solide biodegradabile să le recicleze corespunzător.	Asigurarea funcționării mecanismului de implementare a legislației ce implică obligarea producătorilor de deșuri solide biodegradabile să le recicleze corespunzător.
6	Procurarea biocombustibililor solizi la cantitate fără a se ține cont de umiditate și capacitatea calorifică.	Introducerea în procedurile de achiziții prevederi ce țin de procurarea biocombustibililor solizi în unități energetice.
7	Condițiile actuale de contractare a biocombustibililor solizi oferă posibilitatea contractării directe de la intermediari la prețuri mult mai mari.	Stabilirea condițiilor obligatorii de contractare a biocombustibililor solizi direct de la producătorii autohtoni indiferent de procedura de achiziție (contract cu o valoare mică sau mare).

N/o	Constrângeri de ordin legal	Soluții
8	Lipsa marcajului (etichetei) pe ambalajul biocombustibililor solizi.	La achizițiile publice să fie introdusă ca cerință obligatorie marcarea produselor ce urmează a fi livrate.

Concluzii

1. Analizând volumul mediu de biocombustibili solizi produși în țară și volumul importat pentru perioada 2019-2021 constatăm o pondere a importurilor de aproximativ 14.4% din volumul mediu disponibil de biocombustibili pe piață de aproximativ 29.57 mii tone.
2. Ponderea volumului de biocombustibili solizi exportat din volumul mediu produs în perioada analizată este practic neglijabil, fiind de aproximativ 0.87%.
3. Ca urmare a interviurilor realizate cu producătorii de biocombustibili s-a stabilit că în anul 2021 au activat aproximativ 30 de producători. Capacitatea de producție anuală a acestora variază de la 100 tone până la 5 mii tone.
4. Analizând paritatea dintre consum și volumul de biocombustibili solizi disponibili pe piață constatăm că acestea sunt comparabile, volumul disponibil fiind mai mare cu 18% față de consumul estimat. Diferența poate fi explicată prin numărul posibil mai mare al consumatorilor casnici care utilizează biocombustibili solizi sub formă de pelete și brichete.
5. Analiza cadrului politic la nivel național pe domeniul biocombustibililor solizi relevă o serie de constrângeri de ordin legal care pot fi soluționate prin introducerea unor amendamente în cadrul legal existent sau elaborarea unor acte legislative și normative noi.

PROIECT

Analiza evoluției prețurilor la biocombustibili solizi în anii 2019-2021

Începând cu anul 2012, biocombustibilii solizi (peleții și brichetele) au devenit o sursă importantă de combustibil pentru asigurarea cu energie termică a 320 de instituții publice ale Republicii Moldova, cum ar fi școli, grădinițe, cămine culturale, etc. Reieșind din caracterul sezonier al necesității de biocombustibil solid, s-a creat o practică generală de a achiziționa necesarul de biocombustibil în anumite perioade ale anului, ceea ce influențează semnificativ disponibilitatea produsului pe piață și prețul acestuia. La rândul lor, disponibilitatea biocombustibilului, cât și prețul, influențează semnificativ calitatea procesului de încălzire a instituției publice, precum și bugetul acesteia.

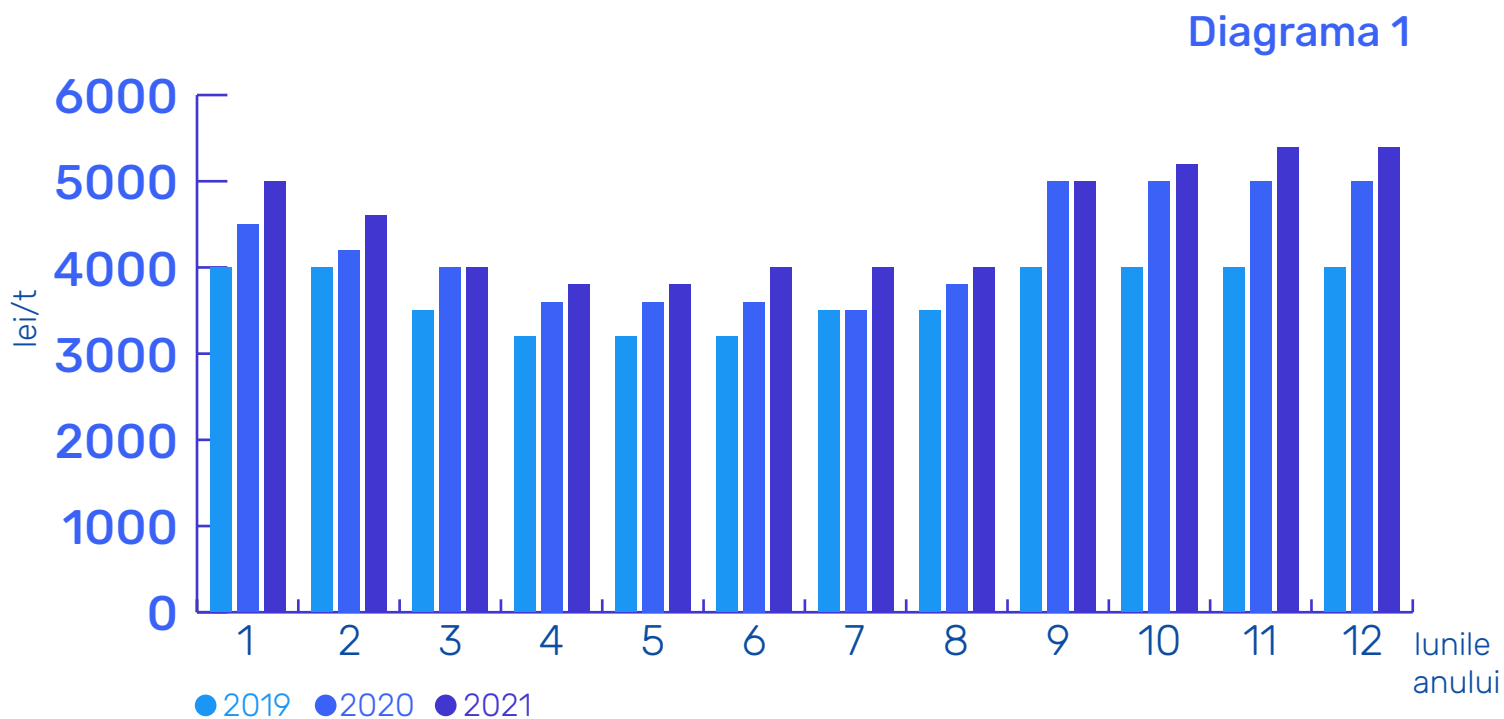
În condițiile în care cheltuielile finale pentru încălzirea clădirilor publice sunt prea mari, de regulă, au de suferit beneficiarii finali, deoarece economia se face pe seama temperaturii menținute în încăperi, care este scăzută pentru a minimiza cantitatea de combustibil folosit.

Achiziționarea în termeni optimi a biocombustibilului necesar pentru sezonul de încălzire ar permite contractarea produsului la prețuri mai atractive și, în același timp, la reducerea presiunii asupra producătorilor de biocombustibil solid, fiind posibilă organizarea procesului de producere pe o perioadă mai lungă de timp.

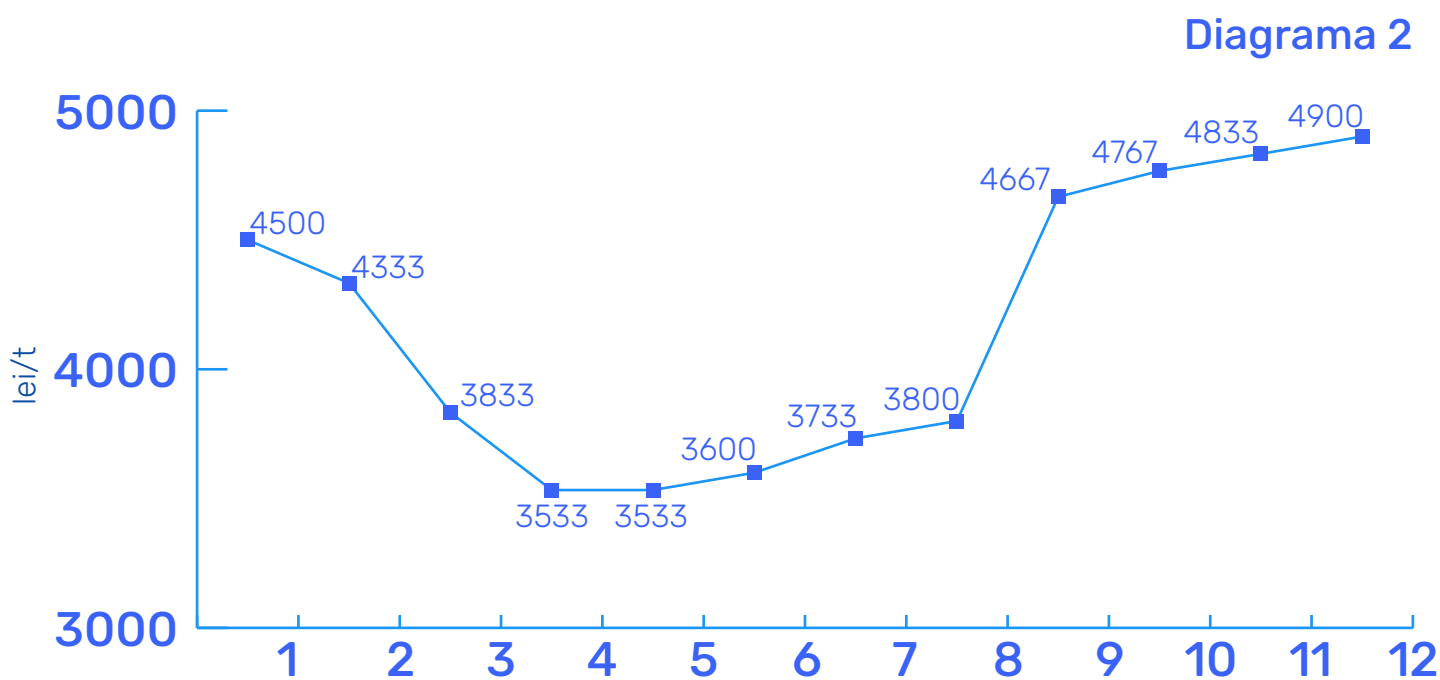
În continuare, vom efectua o analiză a evoluției prețurilor la brichete pentru 3 ani consecutivi, și anume pentru anii 2019-2021. Din cauza indisponibilității datelor nu a fost posibil de reflectat în analiză situația din anul 2022. Totuși, considerând că anul 2022 a fost afectat profund de criza energetică care a generat și o creștere suplimentară a prețurilor la toate produsele, lipsa acestor date nu afectează scopul

studiului care constă în a identifica diferența de preț în perioada sezonului de încălzire comparativ cu cea din afara sezonului de încălzire. Astfel, această analiză ne va permite să identificăm cele mai optime perioade ale anului pentru contractarea și achiziționarea biocombustibilului solid de către consumatorii publici. De menționat că, din considerentul disponibilității datelor, analiza include doar prețul la brichete. În cazul la pelete, prețul poate fi mai mare (poate varia de la +10% până la +30% în funcție de calitatea acestora și tipul materiei prime) însă evoluția prețurilor corespunde cu cea a brichetelor.

Conform datelor din diagrama 1 se observă o tendință anuală de creștere a prețului la biocombustibil, aceasta fiind de +22.5% în 2021 comparativ cu 2019. Acest lucru se datorează în mare parte inflației care a determinat creșterea costurilor materiei prime atât procurate cât și colectate individual de producătorii de biocombustibil solid. La fel, creșterea prețului a fost determinată și de creșterea cheltuielilor de salarizare a personalului.

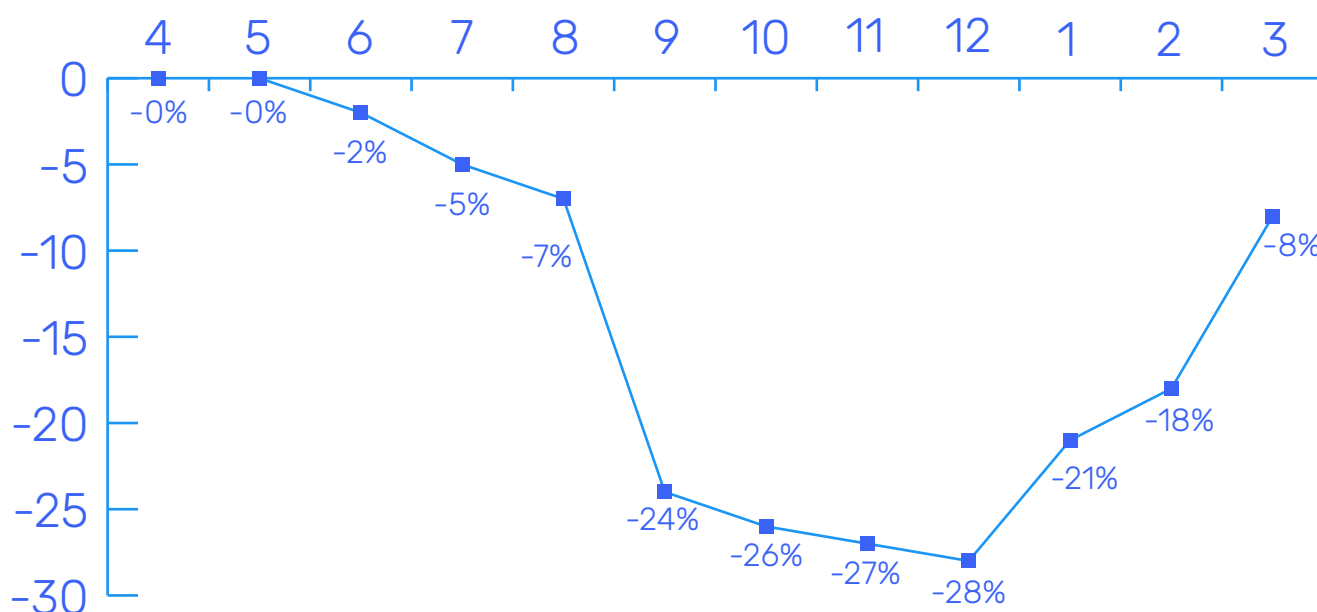
În baza mediei prețurilor lunare pentru perioada 2019-2021 reflectate în diagrama 2 se observă prețul semnificativ mai mic în perioada de primăvară-vară, și anume lunile martie-august.

Diagramele prezentate demonstrează evoluția prețului pentru fiecare an în parte. Analiza a fost făcută prin metoda suprapunerii datelor privind prețurile de vânzare, obținute de la producătorii de biocombustibil solid și a datelor privind prețurile de achiziție, obținute de la instituțiile publice consumatoare de brichete.

Evoluția prețului lunar față de prețul minim în baza mediei 2019-2021, %

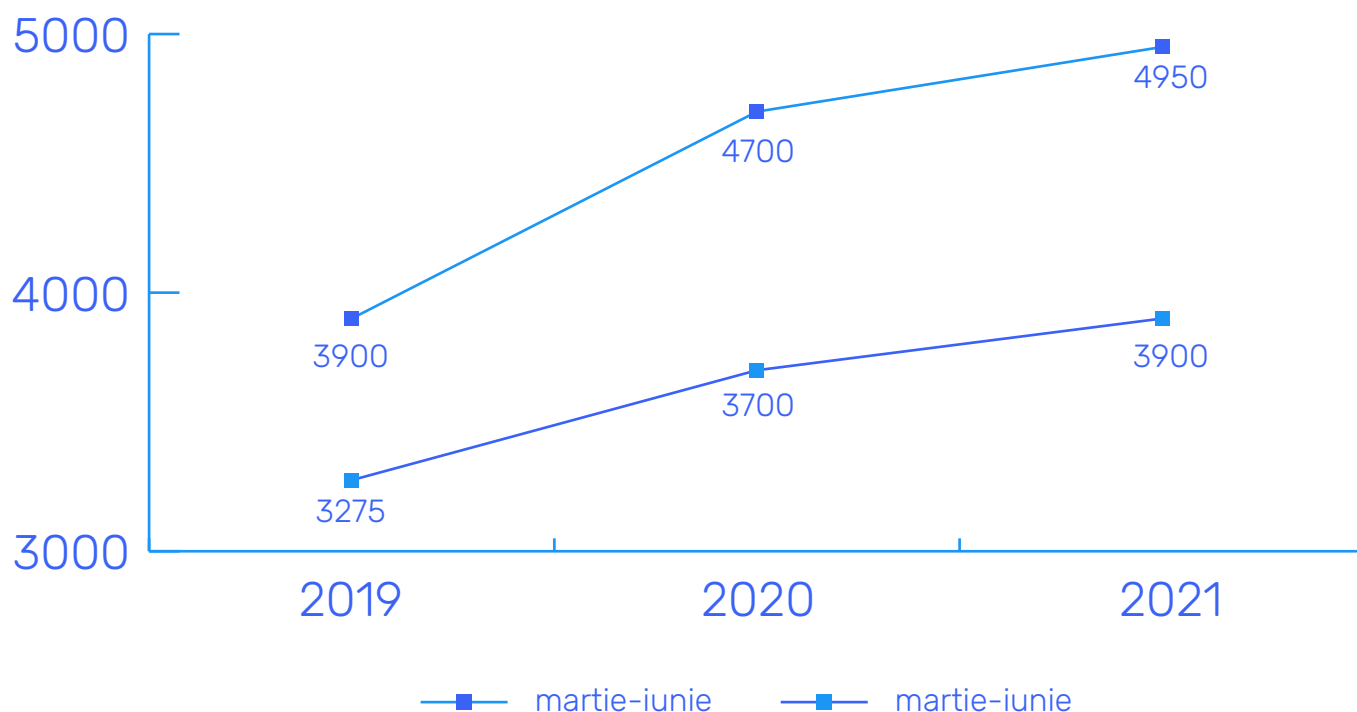
Diagrama 3

În baza informațiilor obținute în urma interviuării producătorilor de biocombustibil solid și în urma analizei prețurilor, s-a constatat faptul că achiziționarea peleților sau a brichetelor în perioada martie – august a fiecărui an ar permite consumatorilor publici să obțină un preț mai avantajos comparativ cu perioada august – noiembrie. Fiind raportate la prețul mediu minim pe 3 ani care se poate obține în lunile aprilie și mai, reducerile ce pot fi obținute la procurarea biocombustibililor ajung până la 28% (detalii în diagrama 3), ceea ce este semnificativ pentru bugetul unei instituții publice.

Prețul lunar mediu la biocombustibili solizi, martie-iunie vs. august-noiembrie, 2019-2021

Diagrama 4

În urma analizei efectuate se constată oportună contractarea producătorilor de biocombustibil solid în perioada martie – august a fiecărui an, ceea ce va duce la o utilizare mai eficientă a mijloacelor financiare de către instituțiile publice. Totodată, achiziționarea de către consumatorii publici a produsului în perioada recomandată le va permite producătorilor de biocombustibil solid să-și planifice mai eficient procesul de producere, dat fiind faptul că cererea de biocombustibil, precum și veniturile agenților economici, se vor distribui mai uniform pe o perioadă mai mare de timp, iar povara financiară asupra consumatorilor publici va fi mai mică. De menționat că în urma ședințelor consultative cu producătorii de biocombustibili solizi, o bună parte din ei și-au exprimat disponibilitatea de a păstra biocombustibilul în propriile depozite și să-l livreze în perioada sezonului de încălzire.

Această publicație a fost produsă cu suportul financiar al Uniunii Europene în cadrul proiectului «Abordarea crizei energetice în Republica Moldova», implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Conținutul materialului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea UE sau PNUD.

MINISTERUL ENERGIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

Agenția pentru eficiență energetică

Finanțat de
Uniunea Europeană

UN
DP